

Aki beleesett az alvilágba

Jakucs László hetvenéves. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Egészen mai szóhasználatunkban kettős jelentése van a beleesik igének. Az ősbib szerint valóságosan belepottyan valamibe, az újkéltűbb viszont úgy is érti, hogy szerelembe esik. A barlangkutatók nagyjának tarott Jakucs Lászlónál ez a kettő egybeesett: úgy esett szerelembe az alvilági természeti birodalmakkal, hogy belepottyan egy kúrtón át az egyik budai barlang mélységes sötétjébe. Akkor csontjait helyre rakták az orvosok, megint leeresztelkedett ugyanabba, és attól kezdő-

dően alig van a világnak olyan földalatti képződménye, amelyikbe meg ne fordult volna.

Azt is körülményes lenne összeszámolnunk, ahányban ő fordult meg először!

Ez meg szerencse dolga, mondhatnánk, de ne monjuk. Előtte mezei-erdei embereket, pásztorokat, szénégetőket és favágókat kérdezték ki a barlangkutatók, hol tudnának valamilyen üregről, ő azonban egészen új elméleteket szerkesztett a karsztok fölszíni jeleiből való alapos olvasásra, és a céltudatos keresésre. Megalkotta a barlangkutatók ábécéjét. Jó tíz évig igazgatója volt az aggteleki cseppkőbarlangnak. Hol ő játszott az alvilág erőivel, hol azok vele – amikor például gyerekekkel együtt élt át egy borzalmas belső áradást –, hol pedig békésen füstögette a víznyelők levét, bebizonyítva, kell lennie alsó ágának is, azután pedig föllállította azt a „meredek fantazmagóriát”, hogy kell itt lennie egy másik barlangnak is. Akkori „főbarlangászaink” a fiatal elme lázas fantáziálásainak tartották bizonyítékait, és szilárd elvi

alapon állva keményen elzárkóztak a lényegi anyagi támogatás elől. Kitartó igyekezettel, hasonlóan fiatal emberek közreműködésével tárta föl a hegység teljesen különálló, a már ismertnél is csodálatosabb cseppkőes képződményét, a Béke-barlangot. Neve utal a megtalálás idejére is. Sajnos, arra is, hogy az érdeklődő közönség elől mindmáig zárva van.

Most egy esztendeje saját szemünkkel láthattuk, mekkora szeretettel ölelték körül a kicsi Jósavfő emberei a megint köztük járó egykori igazgatót.

Mi mindennek kellett lejárásdnie egy emberben, ha a barlangokkal terített asztaltól fölállt, és lejött a Teremtő Természet által egysíkú vonallal megtervezett barlangtalan Alföldre? Adott a kérdésre elfogadható feleletet – gyerekei továbbtanulását is egyengetnie kellett –, de föltehetően szerepet játszott az is: ami Pesttől messzire esik, ezerszer mostohább körülmények között létezik az. Mostanában szolgált elégtételt neki is, meg az összes előző barlangkuta-

tónak is a sors: fölvetették a világörökség listájára a cseppkőeitől világszép aggteleki barlangrendszerit is. Barlangok közül harmadikként.

Tudománya levegőjét azonban nem szívta el az állásváltoztatás, inkább oxigénnel dúsította. A szegedi egyetemen tanítványok százaiba olhatta bele elméleteit, lelkesedését, kutatásai eredményeit, és végeredményben innen jutott el a világ többi jelentős barlangjába, kétkezüleg terjesztve keletkezési fölfogásait is. (Anyagi világunk átkozott drágulása az oka, arra is nehezen jut már pénz, hogy egy-egy fölteve igazolására néhány embert kutatócsoportba szervezzen maga köré.) Azt hisszük, korai lenne még összegeznünk szerteágazó tevékenységét, hiszen hetvenedik évét is elméletinek gyarapításával lépi át, és sorra hajózza ki, jelenteti meg kötetekben korábbi eredményeit.

További sikereket kívánunk az alvilágban otthonosan és fiatalosan mozgó nagyszerű professzornak, és szívből kívánjuk, sokáig maradjon velünk a fölső világban, fityeg néhány éve számának. Kalauzolásával jó kedvvel kirándulunk amamba, a mindenkor visszatérés biztos tudatában.

H. D.

● Most először: nemzetközi mérlegen a szegedi tudományegyetem Milyen az európai minőség?

Mindaddig nem volt erre példa: az idén először veszi górcső alá a volt szocialista országok három egyetemét az Európai Egyetemi Szövetség, illetve az Európai Rektori Konferencia. A minősítő eljárást mindössze három kiválasztott intézményben folytatják le: a prágai műszaki egyetemen, a ljubljani egyetemen és a szegedi József Attila Tudományegyetemen. A nemzetközi akkreditációs eljárás részeként háromtagú szakértői bizottság (az utrechti és az olomouci egyetem rektora, valamint a francia rektori konferencia egyik vezetője) folytatott megbeszéléseket a JATE-n e hét elején. Arról a dokumentumról volt szó, amelyet az egyetem készített el. Az önértékelést – mint a minősítés első szakaszának alapvető dokumentumát – nemzetközileg elfogadott szempontok alapján kérték. Az eljárás lényegéről, várható eredményéről és céljáról dr. Mészáros Rezső rektor tájékoztatót.

● **Mi a jelentősége annak, hogy a JATE-t az elsők között vonták be a nemzetközi minősítő vizsgálatba?**

– Előjáróban azt kell leszögezni, hogy a hazai akkreditáció, az itthoni minőségvizsgálat már bizonyította, hogy a JATE előkelő helyet foglal el a magyar mezonyban. Minőségvizsgálat nélkül is lehet tudni, hogy az itt megszerzett diploma számos tudományterületen egyenrangú a fejlett európai országok neves egyetemein kapott diplomákkal. A ténylegesen európai diploma azonban akkor sem állna elő, ha a nemzetközi minősítő eljárás szigorú szempontjainak már most tökéletesen megfelelnénk – hiszen ez államközi szerződések függvénye. Az Európai Unióhoz azonban csak akkor fordulhat ilyen

igénnyel Magyarország, ha a kérdésnek megvan a szakmai háttere. Magyarán: vannak olyan magyar egyetemek, amelyeket auditált az erre hivatott nemzetközi szervezet. Azt kell mondanom, hogy a volt szocialista világelső, mostani minőségvizsgálatoktól még hosszú út vezet ideig. Mindazonáltal számunkra csak hasznos lehet az eljárás. Ha megfelelően az európai standardnak megtudjuk, hogy jó irányban kezdődött el az egyetemátalakítás és így kell folytatnunk. Ha – akár csak az eltérő gazdasági-társadalmi közeg miatt is – bizonyos területeken nem felelünk meg, akkor megtudjuk, mit kell tennünk. Mindez konkrét haszonnal jár. Nemcsak a pályázható nemzetközi pénzekre gondolok, amelyeket nyilván könnyebb megszerezni egy európai akkreditációval rendelkező intézménynek; hanem a többi magyar egyetemre is, amelyek előtt – az eurokonformitást célzó erőfeszítések során – akár példaként szerepelhet a szegedi.

● **Mit tartalmaz az önértékelés?**

– Hosszú lenne ismertetni a szigorú szempontrendszer, amelynek alapján elkészítettük. Kifejtettük, melyek azok az intézményi normák és értékek, amelyeket meg kíván valósítani az egyetem. Ebben a témakörben elsősorban az intézmény stratégiai választásaira voltak kíváncsiak az auditorok, arra, hogy a konkrét céljaink kitűzését milyen alapvető indokok határozzák meg. Aztán arra, hogy a normák, értékek elérésére való törekvések során milyen kényszerekkel találkozunk szembe magunkat. Az erősségeink, a gyengeségeink, a lehetőségeink és a fenyegetések értékelő áttekintése után a célok és a valóság közötti különbséget írjuk le, azt, hogy miként próbáljuk a céljainkat megvalósíta-

ni, hogyan működünk. A másik nagy fejezet a minőségkultúráról szól: vannak-e az egyetemen belül minőségellenőrző mechanizmusok és hogyan használjuk ezeket. A harmadik rész: mit és hogyan változtasson a minőségjavításért az egyetem, milyen kapacitással rendelkezik ehhez. Az önértékelés tehát minden átfogó és részletkérdést tartalmaz – a megadott szempontok szerint.

● **Máris értékelte a bizottság?**

– Jó hangulatú tárgyalásaink voltak, tárgyszerűek. Megkönnyítette a kölcsönös megértést, hogy cseh kolléga is dolgozott közöttük. Ezt azért mondom, mert a fejlett nyugati viszonyok és a miénk annyi eltérést mutatnak, hogy gyakran a közös nyelvet is nehéz megtalálni. Nem véletlenül a következő témákban kért tőlünk kiegészítést a bizottság: a finanszírozás mechanizmusáról, a stratégiai terv elemeiről, a minőségbiztosítás mechanizmusáról további adatokat és elemzéseket adunk.

● **Nyugat-Európában és Amerikában is vannak – a nemzetközileg elfogadott mércével mérve – gyengébbnek minősülő, kevéssé értékes diplomákat kibocsátó egyetemek; a mi intézményeinknek miért kell az európai standardot elérni, netán túlszárnyalni a konformitás elismeréséhez?**

– Nem erről van szó, hanem egyszerűen az első európai mérésről Magyarországon. Nem a majmolás a cél, hanem a fejlett világban elfogadott jóvászemlélethez való közelítés. Mondjuk ki: nem lehet véletlen, hogy a diploma minősége a kulcs szereplő ebben a szemléletmódban. Méghozzá azért, mert a piacon rendkívüli a túlkínálat.

Sulyok Erzsébet

● A Démász a magánosítás „első lépcsőjén”

Előnyben az alanyi kárpótoltak

ről. A tervek szerint az áramszolgáltatók részvényeiből egyenként 8 százalékot, együttesen 20 milliárd forintnyi részvényt csomagot kínálnak fel kárpótlási jegyért. A tranzakció négy évben zajlik majd, az első lépcső februárban kezdődik a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Rt. hárommilliárd

forint névértékű részvényt csomagjának felajánlásával. A tervek szerint az alanyi kárpótoltak kedvezményt élveznek a leosztásnál. Az áramszolgáltatói részvényesre még az idei év első felében lezajlik. Az igazgatóság döntött arról, hogy egyfordulós zárt pályázatot ír ki a Magyar Külkeres-

kedelmi Bank Rt. 24,64 százalékos tulajdonrészének értékesítésére. A pályázatra a jelenlegi három legfőbb tulajdonost, a Bayerische Landesbankot, az EBRD-t (az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankot), valamint a DEG-et, a Német Befektetési és Fejlesztési Társaságot hívják meg. (MTI)

Építhetünk ránk!

OBI

Tovább folytatódik régi készleteink kiárusítása!

villanykapcsolók
csillárok
tapéták
hőszigetelők
egyes csaptelepek
fali csempék
faárak
kézi és kerti
szerszámok

kerti bútorok
párnák

egyes
Black & Decker
gépek

30%
ÁRENGEDMÉNNYEL

20%
ÁRENGEDMÉNNYEL

50%
ÁRENGEDMÉNNYEL

MIÉRT?

Hogy a jövőben az OBI barkácsáruházak kedvelt áruválasztékával várjuk Önt!

NYITVA
HÉTFŐTŐL-PÉNTEKIG
8-19 ÓRÁIG
SZOMBATON
8-14 ÓRÁIG

OBI
Barkácsáruház

SZEGED, SZATYMAZI U. 2.
Tel.: 470-614, 470-981

A KÉE Élelmiszeripari Főiskolai Kar intenzív, felvételre előkészítő, a bentmaradás esélyeit növelő tanfolyamot indít 1995. febr. 3-tól szombati napokon MATEMATIKA, FIZIKA és BIOLÓGIA tantárgyakból. Jelentkezni: dr. Varga Lászlónál Mars tér 20. Tel.: 62/323-188

Legyen a munkatársunk! Műszaki főiskolán termelés-irányítási szakon végzett ÜZEMMÉNŐK jelentkezését várjuk cégünkél. Telefon: 364-822 KISTELEKI KÁBELGYÁR

Megyei képviselőt keresünk víztakarékos szerelvények értékesítéséhez INNOTERM KFT. 1068 Budapest, Benczúr u. 43. Telefon: 321-5201

DÉLMAGYARORSZÁG KFT. Hirdetésfelvétel SZEGED, STEFÁNIA 10., SAJTOHÁZ REGGEL 7-TŐL ESTE 7-IG!

EUROTOURS
A MEGFIZETHETŐ SZÍNVONALI MEGJELENT az Eurotours 1996. évi programfüzete! Kérjük, mielőbb keresse fel irodánkat! Rendkívüli kedvezményekkel várjuk kedves régi és leendő utasainkat. EUROTOURS Nemzetközi Utazási Iroda Szeged, Maros u. 1. Tel./fax: 62/314-644 Nyitva: h-p.: 8.30-17 óráig, szo.: 9-13 óráig.

NONSTOP PAPAČAJ MARKET SZEGED, SZABADKAI ÚT ÁLLANDÓ KEDVEZMÉNYEINK: – nyugdíjasoknak minden délelőtt 5% – további klubkártyákra 3% kedvezmény! ÍZELÍTŐ, több mint tízezer-féle árukból
1,5 l-es, visszaválthatós
Coca-Cola termékek 96 Ft
Olasz gyöngy rizs 1 kg 132 Ft
Dutch Lady csokijál 52 Ft
Német dobozos sör 0,33 l 69 Ft
Kristálycukor 1 kg 94 Ft
Total Colgate fogkrém 105 ml-es 202 Ft
Lipton Yellow late tea 100 gr-os 91 Ft